

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537
Problems related to copyright ownership under the Copyright Act B.E.
2537

อดุลย์ ทานาราช* กำพล วันทา** สุกัญญา อิมบุญสุข*** วิศรุต กระบวนสืบ***จิรัชญา สุยาทร***

Adul Tanarach* Kumpol Wantha**

Sukanya Aimboonsu**Vissarout Krabaunsob***Jiratchaya Suyathorn***

หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา*

หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย**

นักวิชาการอิสระ***

Master of Laws Program Nakhon Ratchasima College*

Master of Laws Program Khon Kaen University Nong Khai Campus**

Independent Scholar***

drtingtana@gmail.com

Received: 2022-01-30

Revised: 2022-03-17

Accepted: 2022-03-23

บทคัดย่อ

วิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์การเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 และกรรมสิทธิ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบว่ามีความเหมาะสมกับพฤติการณ์ ลักษณะของการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ สอดคล้องกับระดับของการคุ้มครอง ที่ใช้กับผลงานอันมีลิขสิทธิ์หรือไม่ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและสัมภาษณ์ในเชิงลึกด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างโดยเฉพาะเจาะจง มาวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบจากการกำหนดให้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จากการศึกษาพบว่า ลิขสิทธิ์ เกิดขึ้นกับงานสร้างสรรค์ และให้ความคุ้มครองทันทีที่ผู้สร้างสรรค์ งานนั้นสำเร็จ แม้ยังไม่ได้มีการ โฆษณา กับลิขสิทธิ์ที่มีผลคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ เมื่อมีการโฆษณานอกจากนี้การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์นั้นยังได้มาโดยการ ได้รับมอบหรือรับโอน หรือโดยการรับมรดก งานอันมีลิขสิทธิ์ เมื่อเป็นดังนี้จึงทำให้งานอันมีลิขสิทธิ์นั้น มีคนแสดงความเป็นเจ้าของหลายราย การละเมิดลิขสิทธิ์ก็จะมีโทษทั้งในทางแพ่งและความผิดอาญาทุกกรณี โดยมีได้กำหนดพฤติการณ์ลักษณะการกระทำ ปริมาณและรายได้จากการละเมิด จึงเป็นการให้ความคุ้มครองในมาตรฐานที่สูงกว่าที่กำหนดไว้ในความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า และได้สัดส่วนกับพฤติการณ์ในการกระทำผิดและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการบัญญัติกฎหมายอาญาและไม่ได้สอดคล้องกับทฤษฎีการกำหนดโทษทางอาญาวิทยา ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของคนทั้งสังคมในด้านเสรีภาพ ทรัพย์สิน การศึกษา การพัฒนา และการจัดการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ จากการศึกษา จึงมีข้อเสนอแนะ ให้กำหนดการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ระยะเวลาของการมีลิขสิทธิ์ การสิ้นสุดของเจ้าของลิขสิทธิ์และกำหนดบทลงโทษ ในแต่ละกรณี ของการละเมิดลิขสิทธิ์ และกำหนดพฤติการณ์ในการกระทำผิด

คำสำคัญ : เจ้าของ, ลิขสิทธิ์, ละเมิดลิขสิทธิ์

Abstract

This research aims to study copyright ownership criteria according to the Copyright Act B.E. The nature of copyright ownership corresponds to the level of protection that applies to copyrighted works? The data obtained from literature reviews and in-depth interviews with specific sampling methods were used. Let's analyze the problems and effects of being the owner of copyright. Studies have shown that copyright is associated with creative work. and provide protection as soon as the creator the job was successful Even if there is no advertising and copyright that has the effect of protecting the copyrighted work. when advertising In addition, the acquisition of copyright is also obtained by received or received a transfer or by inheritance copyrighted work As such, the copyrighted work There are multiple owners. Copyright infringement is punishable by civil and criminal penalties in all cases. without determining the behavior nature of action Infringement volume and revenue Therefore, it provides protection to a higher standard than stipulated in the Intellectual Property Rights Agreement relating to trade. And it is not proportional to the circumstance of the offense and is not in accordance with the intent of penal law and is inconsistent with the theory of criminological punishment. Affects the human rights of people in the whole society in terms of freedom, property, education, development, and the management of the use of assets is inefficient. Determine the ownership of copyright Term of copyright Termination of the copyright owner and imposes penalties in each case of copyright infringement. and determine the behavior of the offense

Keywords: owner, copyright, piracy

บทนำ

ลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ริเริ่ม โดยการใช้สติปัญญาความรู้ ความสามารถ และความวิริยะอุตสาหะของตนเองในการสร้างสรรค์ โดยไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น โดยงานที่สร้างสรรค์ต้องเป็นงานตามประเภทที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้คุ้มครอง โดยผู้สร้างสรรค์จะได้รับความคุ้มครองทันทีที่สร้างสรรค์โดยไม่ต้องจดทะเบียน

กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครองแก่งานสร้างสรรค์ 9 ประเภทตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ งานวรรณกรรม เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ คำปราศรัย โปรแกรมคอมพิวเตอร์ งานนาฏกรรม เช่น งานที่เกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว รวมถึงการแสดงโดยวิธีใดด้วยงานศิลปกรรม เช่น งานจิตรกรรม งานประติมากรรม ภาพพิมพ์ งานสถาปัตยกรรม ภาพถ่าย ภาพประกอบ หรืองานสร้างสรรค์รูปทรงสามมิติเกี่ยวกับภูมิประเทศ หรือวิทยาศาสตร์ งานศิลปะประยุกต์ ซึ่งรวมถึงภาพถ่ายและแผนผังของงานดังกล่าวด้วย งานดนตรีกรรม

เช่น คำร้อง ทำนอง การเรียบเรียงเสียงประสานรวมถึงโน้ตเพลงที่แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว งานสิ่งบันทึกเสียง เช่น เทปเพลง แผ่นคอมแพ็คดิสก์ (ซีดี) ที่บันทึกข้อมูลเสียง ทั้งนี้ไม่รวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์ หรือเสียงประกอบโสตทัศนวัสดุอย่างอื่น งานโสตทัศนวัสดุ เช่น วีดีโอเทป วีซีดี ดีวีดี แผ่นเลเซอร์ดิสก์ที่บันทึกข้อมูลประกอบด้วยลำดับของภาพหรือภาพและเสียงอันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก งานภาพยนตร์ เช่น ภาพยนตร์ รวมทั้งเสียงประกอบของภาพยนตร์นั้นด้วย (ถ้ามี) งานแพร่เสียงแพร่ภาพ เช่น การกระจายเสียงวิทยุ การแพร่เสียง หรือภาพทางโทรทัศน์งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ การแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา มิได้ เป็นการรับรองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์แต่อย่างใด แต่เป็นเพียงการแจ้งต่อหน่วยงานราชการว่าตนเองเป็นเจ้าของสิทธิในผลงานลิขสิทธิ์ที่แจ้งไว้เท่านั้น โดยผู้แจ้งต้องรับรองตนเองว่าเป็นเจ้าของผลงานที่นำมาแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์และหนังสือรับรองที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาออกให้ ก็มิได้รับรองว่าผู้แจ้งเป็นเจ้าของงานลิขสิทธิ์แต่อย่างใด หากมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้แจ้งจำเป็นต้องพิสูจน์ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ นั้นเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาหลักการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในกฎหมายระบบต่างๆ และที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาระหว่างประเทศ กฎหมายภายในของประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทย

2. ศึกษาหลักการ ในการกำหนดให้เป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามกฎหมายต่างประเทศ
3. ศึกษาเปรียบเทียบหลักการใน การกำหนด ให้เป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537
4. เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ ให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน

สมมุติฐานในการวิจัย

การแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา มิได้ เป็นการรับรองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์แต่อย่างใด แต่เป็นเพียงการแจ้งต่อหน่วยงานราชการว่าตนเองเป็นเจ้าของสิทธิในผลงานลิขสิทธิ์ที่แจ้งไว้เท่านั้น โดยผู้แจ้งต้องรับรองตนเองว่าเป็นเจ้าของผลงานที่นำมาแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์และหนังสือรับรองที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาออกให้ ก็มิได้รับรองว่าผู้แจ้งเป็นเจ้าของงานลิขสิทธิ์แต่อย่างใด หากมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้แจ้งจำเป็นต้องพิสูจน์ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ นั้นเอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งพิสูจน์ประเด็นตามโจทย์วิจัย กรอบแนวคิดและสมมุติฐานโดยศึกษาวิเคราะห์ ภูมิหลัง พัฒนาการและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองตั้งแต่ยุคแรกถึงปัจจุบัน ที่นำหลักการคุ้มครองทรัพย์สินที่มีรูปร่าง (Property Right) ในลักษณะเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวมาใช้กับทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง ภายใต้กรอบแนวคิดเพื่อจูงใจผู้สร้างสรรค์ให้สร้างสรรค์งานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และหลักเหตุผลของการกำหนดโทษทางอาญาเพื่อการคุ้มครองลิขสิทธิ์

จากข้อมูลดังกล่าวนำไปสู่การวิเคราะห์ ในมิติต่างๆเป็นองค์รวม ในมิตินิติปรัชญา มิติการกำหนดความผิดและโทษทางทฤษฎีอาญา มิติอาชญาวิทยาที่เกี่ยวกับการกำหนดความผิดและโทษ มิติสิทธิมนุษยชน มิติเศรษฐศาสตร์เพื่อเสนอการกำหนดความผิดในทางอาญาให้เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม โครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย ซึ่งใช้วิธีศึกษาเอกสาร (Documentary Research) วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสาร รายงาน บทความ รายงานวิชาการ วิทยานิพนธ์ กฎหมาย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการวิจัย

ลิขสิทธิ์ได้รับการคุ้มครองภายใต้กรอบแนวคิดพื้นฐานให้ความคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจกับงานที่สร้างสรรค์ในลักษณะสิทธิแต่ผู้เดียวเป็นรางวัลตอบแทนเพื่อเป็นแรงจูงใจให้มีการคิดค้นสร้างสรรค์ให้สังคมได้ใช้ประโยชน์จากงานสร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์จะได้รับความคุ้มครองทันทีที่สร้างสรรค์งานประเภทที่กฎหมายกำหนดโดยอัตโนมัติ สามารถโอนลิขสิทธิ์ให้แก่บุคคลอื่นได้โดยไม่จำกัดตัวหรือเงื่อนไข คุณสมบัติของผู้รับโอน และบุคคลผู้รับโอนจะได้รับการคุ้มครองในลักษณะผูกขาดเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวเช่นเดียวกับผู้สร้างสรรค์ทุกประการโดยไม่มีข้อจำกัดในการใช้สิทธิ การกระทำที่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นการกระทำต่อเป็นการกระทำต่องานที่ปรากฏออกมาเป็นรูปร่างแล้ว ในประเภทงานที่กฎหมายกำหนด

กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่มีความมุ่งหมายที่จะป้องกันสังคม และรักษาความสงบของชุมชนหรือรักษาศีลธรรม มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การข่มขู่ หรือยับยั้ง (Deterrence) การเป็นสัญลักษณ์ (Symbolism) และการแก้แค้นทดแทน (Retribution) การกำหนดความผิดอาญาที่เหมาะสมควรต้องเป็นการกระทำที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าการก่อให้เกิดอันตราย กระทบกระเทือนต่อสังคมและสังคมมิได้ให้อภัยแก่การกระทำนั้น การพิจารณาบัญญัติกฎหมายอาญาควรใช้วิธีการประเมินหรือเปรียบเทียบผลดีผลเสียที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายอาญา การใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรใช้ในกรณีไม่มีมาตรการควบคุมอย่างอื่นนอกจากการใช้กฎหมายอาญากับการกระทำนั้น ผลของการบังคับใช้กฎหมายอาญาจะต้องสามารถแก้ไขปัญหาคัดแย้งของมนุษย์ ควบคุมพฤติกรรมเพื่อปกป้องชุมชน นอกจากนี้รัฐไม่ควรใช้กฎหมายอาญากับการกระทำซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน และที่สำคัญรัฐไม่ควรบัญญัติความผิดซึ่งบังคับใช้ไม่ได้ไว้ในกฎหมายอาญา

อภิปรายผลการวิจัย

กรอบแนวคิดในการให้ความคุ้มครอง ลิขสิทธิ์ได้รับการคุ้มครองภายใต้กรอบแนวคิดให้ความคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจกับงานสร้างสรรค์ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมในลักษณะผูกขาดเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวเป็นรางวัลตอบแทนเพื่อเป็นแรงจูงใจผู้สร้างสรรค์ให้เกิดการสร้างสรรคงาน แต่ในขณะเดียวกันกำหนดให้ผู้สร้างสรรค์งานสามารถโอนลิขสิทธิ์ให้กับผู้ใดก็ได้โดยไม่จำกัดตัวผู้รับโอน และผู้รับโอนจะได้รับการคุ้มครองในลักษณะผูกขาดเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวเช่นเดียวกับผู้สร้างสรรค์ทุกประการโดยไม่มีข้อจำกัด เงื่อนไข ข้อยกเว้น หรือกำหนดหน้าที่ควบคู่กับการใช้สิทธิให้กับผู้รับโอน ดังนั้นการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในปัจจุบันจึงมีได้อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดเป็นรางวัลตอบแทนเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการสร้างสรรคงาน

หลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครอง แยกออกเป็น งานที่ให้ความคุ้มครอง พระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ให้ความคุ้มครองงาน 9 ประเภท งานต่างๆที่กฎหมายให้ความคุ้มครองแล้วแต่เป็นงานที่สามารถนำไปหาประโยชน์ในทางเศรษฐกิจได้ และมีการขยายงานที่ให้ความคุ้มครองออกไป ตลอดเวลาตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคม เป็นการอาศัยหลักเกณฑ์การ คุ้มครองลิขสิทธิ์ในลักษณะผูกขาด เพื่อนำงานอันมีลิขสิทธิ์ออกมาหาประโยชน์อย่างไม่มีขีดจำกัดและกีด กันประเทศด้อยพัฒนามิให้เข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ การได้มาและการคุ้มครอง ผู้สร้างสรรค์จะได้รับความ คุ้มครองทันทีที่สร้างสรรค์งานประเภทที่กฎหมายกำหนดโดยอัตโนมัติ และสามารถโอน ลิขสิทธิ์ให้แก่บุคคลอื่นได้โดยไม่จำกัดตัวผู้รับโอนหรือเงื่อนไข คุณสมบัติของผู้รับโอน และบุคคลผู้รับ โอนจะได้รับการคุ้มครองในลักษณะผูกขาดเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวเช่นเดียวกับผู้สร้างสรรค์ทุกประการโดย ไม่มีข้อจำกัดในการใช้สิทธิ การคุ้มครองครองในลักษณะนี้ส่งผลให้เกิดระบบเศรษฐกิจใหม่ที่ทำให้ความ คุ้มครองในลักษณะผูกขาดกับวัตถุแห่งสิทธิที่เป็นนามธรรมอย่างไม่มีขอบเขต จะทำให้กลุ่มทุนเอกชน ดำเนินการทุกวิถีทางโดยอาศัยศักยภาพ อำนาจการต่อรองที่เหนือกว่าผู้สร้างสรรค์เพื่อให้ได้มาซึ่งงาน อันมีลิขสิทธิ์และนำงานอันมีลิขสิทธิ์ออกมาหาประโยชน์ได้อย่างไม่มีขีดจำกัดและไม่มีขอบเขต โดยมีต้อง ขออนุญาตการผูกขาดจากรัฐ ผลจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการเอาเปรียบสังคม กระจายรายได้ไม่ เป็นธรรม และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดของสังคมอย่างไม่มีประสิทธิภาพ สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำซ้ำ หรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน (ละเมิดลิขสิทธิ์ใน งานทั่วไป) ทำซ้ำ หรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางาน (งาน โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ หรือสิ่งบันทึกเสียง) หลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการวางหลักเกณฑ์การคุ้มครอง วัตถุแห่งสิทธิที่เป็นนามธรรมในลักษณะผูกขาดเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวเพียงเพื่อให้ความคุ้มครองประโยชน์ ในทางเศรษฐกิจของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ปัจจุบันส่วนใหญ่มิได้เป็นผู้สร้างสรรค์นำไปสู่การกีดกันคนทั้ง สังคมในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์

การกระทำที่ถือว่าเป็นการละเมิด การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง แยกออกเป็นละเมิดเพื่อการค้า และมีใช้เพื่อการค้า

การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม แยกออกเป็นละเมิดเพื่อการค้า และมีใช้เพื่อการค้า

ความเป็นมาในการบัญญัติกฎหมายพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 บัญญัติขึ้นเพื่อให้ เป็นไปตามอนุสัญญากรุงเบิร์นและความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าที่ ประเทศไทยให้การสัตยาบัน ภายใต้การกดดันจากประเทศสหรัฐอเมริกาให้ประเทศไทยคุ้มครอง ลิขสิทธิ์ในมาตรฐานที่สูง หากไทยไม่ปฏิบัติตามจะเพิกถอนสิทธิประโยชน์ทางการค้า ไม่ได้เกิดจากการ รวมตัวเรียกร้องจากประชาชนส่วนใหญ่เช่นในประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจที่ประชาชนตระหนัก ถึงเรื่องสิทธิที่ควรจะได้รับ ความคุ้มครอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้ปัจจุบันกฎหมายไม่สามารถ บังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นได้จากกลุ่มผู้บริโภคให้การสนับสนุนสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์โดยซื้อ เป็นปกติ แม้ทางหน่วยงานของรัฐจะ ประชาสัมพันธ์ให้เห็นว่า การละเมิดลิขสิทธิ์ไม่ต่างกับการลัก ขโมย ผู้กระทำต้องรับโทษทางอาญาก็ตาม

การกระทำที่ถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 คือ การละเมิด ลิขสิทธิ์โดยตรง แยกออกเป็นละเมิดเพื่อการค้าและมีใช้เพื่อการค้า โดยกำหนดให้การกระทำต่อตัว งานอันมีลิขสิทธิ์โดยการทำซ้ำ หรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน (ในงานทั่วไป) การทำซ้ำ หรือ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางาน (ในงานโสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ หรือ สิ่งบันทึกเสียง) เป็นความผิดโดยมิได้กำหนด พฤติการณ์ของการกระทำ ผลกระทบจากการกระทำ

ปริมาณการละเมิดและรายได้ที่ผู้ละเมิดได้จากการทำละเมิด ฯลฯ การคุ้มครองในลักษณะดังกล่าวมีผลเป็นการจำกัดหลักกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของคนที่ทั้งสังคมในทรัพย์สินที่มีงานอันมีลิขสิทธิ์เกี่ยวข้อง ทั้งยังเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องความเป็นอยู่ เสรีภาพ ทรัพย์สิน การศึกษา การพัฒนา

การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม แยกออกเป็นละเมิดเพื่อการค้าและมีใช้เพื่อการค้า ความผิดฐานนี้เป็นการห้ามผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์มิให้นำงานอันละเมิดลิขสิทธิ์ออกเผยแพร่ โดยห้ามมิให้ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ เสนอให้เช่าซื้อ เผยแพร่ต่อสาธารณชน แจกจ่ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร ความผิดฐานนี้เป็นการบัญญัติกฎหมายบังคับผู้ที่มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์มิให้กระทำการใดๆที่อาจส่งผลกระทบกับประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของเจ้าของลิขสิทธิ์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มทุนเอกชน เพียงเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของกลุ่มทุนเอกชน การกระทำที่ถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 กำหนดให้การละเมิดมิใช่เพื่อการค้าเป็นความผิดอาญา ในขณะที่ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้ากำหนดให้การละเมิดที่เป็นความผิดอาญาจะต้องกระทำโดยเจตนา มีปริมาณในเชิงพาณิชย์ และกฎหมายภายในประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น ต่างกำหนดให้เฉพาะการละเมิดลิขสิทธิ์ทางการค้าเป็นความผิดอาญา การกำหนดความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ของประเทศไทยจึงเป็นการให้ความคุ้มครองในมาตรฐานที่สูงกว่าที่กำหนดไว้ในความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าโดยมิได้คำนึงถึงการคุ้มครองสังคมและมิได้ปกป้องชุมชน

การกำหนดความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ของประเทศไทยมิได้นำการกระทำต่อวัตถุแห่งสิทธิที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ผลการละเมิดไม่ส่งผลเสียหายใดๆต่อตัวงานอันมีลิขสิทธิ์ ความเสียหายจากการละเมิดเพียงเกิดกับประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของเจ้าของลิขสิทธิ์ อีกทั้งพฤติการณ์ในการกระทำตามที่กฎหมายห้ามส่วนใหญ่เป็นการใช้สอยทรัพย์สินของตนตามปกติและเป็นการจำกัดหลักกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของคนที่ทั้งสังคมที่มีงานอันมีลิขสิทธิ์เกี่ยวข้อง การกระทำที่กฎหมายห้ามไม่มีข้อตำหนิตามศีลธรรม มิได้กระทำด้วยจิตใจที่ชั่วร้าย คนส่วนใหญ่ในสังคมไม่เห็นว่าเป็นอันตราย ไม่ก่อให้เกิดอันตราย ไม่กระทบกระเทือนต่อบุคคลอื่นหรือสังคม ไม่กระทบต่อประโยชน์ในทางผาสุก สวัสดิภาพของส่วนรวม และเมื่อพิจารณาโดยสภาพแล้วความผิดเหล่านั้นมิใช่ความผิดร้ายแรงมาพิจารณาประกอบ จากเหตุผลที่กล่าวมาการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในทางอาญาตามกฎหมายไทยควรพิจารณาถึงความเหมาะสมโดยควรให้ความคุ้มครองเฉพาะการละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรงเพื่อการค้าแต่ต้องกำหนดพฤติการณ์ในการกระทำ ลักษณะการกระทำ ปริมาณและรายได้จากการละเมิด เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการคุ้มครองในทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าส่วนฐานความผิดละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรงมิใช่เพื่อการค้า ละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อมเพื่อการค้า ละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อมมิใช่เพื่อการค้า ไม่สมควรได้รับการคุ้มครองทางอาญาเนื่องจากการคุ้มครองที่สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ในความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า และผลจากการคุ้มครองเป็นการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของเอกชนมากกว่าประโยชน์สาธารณะและสมควรได้รับการยกเลิก

การกำหนดระวางโทษในความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรงเพื่อการค้าตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 กำหนดโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สูงกว่าระวางโทษฐานละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรงเพื่อการค้าของประเทศต่างๆ เช่น ประเทศญี่ปุ่นและประเทศจีนกำหนดระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ประเทศอังกฤษกำหนดระวางโทษ

จำคุกไม่เกินสองปี ส่วนการละเมิดลิขสิทธิ์โดยทั่วไปกำหนดโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี เฉพาะกรณีการกระทำความผิดซ้ำภายในเวลาที่กำหนด หรือจำนวนและมูลค่าที่ละเมิดมีปริมาณมากกำหนดระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ซึ่งไม่สามารถนำโทษมาเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยได้เพราะเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้น และระวางโทษตามกฎหมายในแต่ละประเทศมิได้กำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ ระวางโทษฐานละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทยจึงสูงกว่าระวางโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศจีนและประเทศญี่ปุ่น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้สังคมไทยได้ประโยชน์จากการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์สูงสุด ควรอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

1. ต้องกำหนดการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ไว้โดยแจ้งชัด ว่างานอันเป็นลิขสิทธิ์ประเภทใดที่ต้องพิสูจน์ความเป็นเจ้าของหรือการได้มาของลิขสิทธิ์ในแต่ละประเภทของงานสร้างสรรค์นั้น
2. อายุการคุ้มครองของงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นต้องกำหนดไว้โดยชัดแจ้งในงานนั้นและกำหนดถึงสิทธิของผู้รับโอนงานอันมีลิขสิทธิ์ว่ามีระยะเวลาเท่าใด โดยไม่ให้ขัดแย้งกับเจ้าของลิขสิทธิ์รายอื่น
3. ความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ควรแยก องค์ประกอบความผิดควรกำหนดพฤติการณ์และลักษณะการกระทำละเมิด เช่น การกระทำความผิดซ้ำ ปริมาณและรายได้จากการละเมิด

บรรณานุกรม

- จรัส โฆษณานันท์. (2544). **นิติปรัชญา.กรุงเทพมหานคร.** สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- จรัส โฆษณานันท์. (2545). **สิทธิมนุษยชนไร้พรหมแดน ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงทางสังคม.กรุงเทพฯ :** สำนักพิมพ์นิติธรรม
- ธีระพงษ์ วิกิตเศรษฐ. (2546). **จุลเศรษฐศาสตร์ : ทฤษฎีและการประยุกต์.** พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นวลจันทร์ ทิศนชัยกุล. (2541). **อาชญากรรม (การป้องกัน : การควบคุม).** กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, พรทิพย์การพิมพ์
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525
- พรชัย ขันดี และคณะ. (2543). **ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญวิทยา.** กรุงเทพฯ : บุคเน็ท
- พรเพชร วิชิตชลชัย. (2532). **ปัญหาความล่าช้าของการพิจารณาคดีในชั้นศาล.**
- วารสารกฎหมาย ปีที่ 13 ฉบับที่ 1
- พระยานิติศาสตร์ไพศาล. (2495). **ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พิชัย รัตตกุล. 2530. **สัมภาษณ์.** หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. 19 พฤษภาคม 2532
- ภราดร ปรีดาศักดิ์. (2556). **หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค.** พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- H.L.A.Hart. (1968). **Punishment and Responsibility.** (Oxford : Clarendon Press)

Herbert L.Packer. (1968). *The Limits of The Criminal Sanction* (California : Stanford University Press)

Nigel Walker. (1980). ***Punishment, Danger and Stigma*** (Oxford : Basil Blackwell)

Peter Drahos. (1996). ***A Philosophy of Intellectual Property.*** (Hampshire : Ashgate Publishing Limited).

Peter K. Yu. (2007). ***Reconceptualizing Intellectual Property Interests in a Human Rights Framework.*** Michigan State University College of Law

Stephen M.Stewart. (1983).*International Copyright and Neighbouring Rights*